

Кръстовича, Г. Раковски и други тѣхни съдеатели, получили здраво научно образование въ Гърция, Франция или Италия и проявили не само голѣма неустрашимостъ въ борбата, но и твърдостъ въ убежденията и начетеностъ или ловкостъ въ полемиката си срещу софизмитѣ на патриаршията.

Въ една статия отъ 1864 г., озаглавена „Народното дѣло и съвременната култура“, Селимински повторно се спира на печата, на дневната преса, „това несъкруσιμο орждие на ума“, за да посочи какъ следъ „новитѣ научни открития и технически изнамѣрвания“ враждебно настроенитѣ народи простирали рѣце за „взаимно разбирателство“. Само българитѣ оставали доскоро — до преди отварянето на народни училища и обучението на роденъ езикъ — въ пълно невежество, и то по вина на чуждата духовна власт. Отъ становище на прѣсканитѣ отъ тая власт суевѣрия, Европа се считала за мѣсто на порока, европейцитѣ за изроди на човѣчеството, а науката за нѣщогибелно. Народътъ ни хранѣлъ затова отвращение къмъ западнитѣ културни народи. Обаче, когато нѣкои предприемчиви и будни българи били принудени да прехвърлятъ Дунава и да отидатъ въ Влашко или въ нѣкои европейски градове, понятията бързо се промѣнили. „Тѣ се очудваха отначало и дълго врѣме още се питаха, дали това, що виждатъ, е истина или сънъ, дали всичко това е дѣло на човѣшки умъ и рѣце или на свръхестествени сили?“ Откриването на модерни училища въ България и оживенитѣ сношения съ Западъ, особено следъ Одринския миръ, подтикнали народното възраждане и дали правилна насока на умственото и културното развитие у насъ. А младежитѣ, които, презирайки опасности, отивали въ далечни страни, „за да просвѣтятъ ума си съ придобивкитѣ на XIX вѣкъ“, обещавали да станатъ достойни разпространители на просвѣтата между народа и обработвачи на народната словестностъ.

При анализата на българскитѣ условия и при надеждитѣ си за тѣхната промѣна подъ влияние на новитѣ знания и добродетели, Селимински постоянно има на умъ преживѣнитѣ лично случаи и почерпания отъ несретитѣ си урокъ. Още въ 1842 г., следвайки въ Атина, той си дава смѣтка за изминатия пѣтъ, за грѣшки или правилна метода въ действията, за идеали и за тѣхното възможно постигане. И той идва до нео-